

**Veronika Petrová:
Zaměstnanost Romů z pohledu dětí druhého stupně základní školy**

Základním handicapem bakalářské práce Veroniky Petrové je nedostatečně zformulovaný výzkumný cíl a následně pak i metodologická úvaha.

O zaměstnanosti Romů z pohledu dětí druhého stupně základní školy – jak zní název - se čtenář nedozví nic a tímto směrem se ani autorka nesnažila jít. Deklarovaný cíl – propojit perspektivu dětí a tzv. „pomáhajících profesí“, resp. záměr popsat, v jakém ohledu se perspektivy protínají nebo rozcházejí je již sám o sobě zvláštní, především však není nijak zdůvodněn. Přispělo by zjištění shod nebo rozdílů mezi vyjádřeními dětí a sociálních pracovníků k nějakému porozumění jednání aktérů? Ptá se autorka skutečně tak, že by šlo srovnávat?

Autorka intuitivně tuší, že nízká vzdělanost Romů generuje problémy s nezaměstnaností, segregací, chudobou. Jejím cílem bylo pojmenovat důvody, proč většina romských dětí končí školu pouze se základním vzděláním. Na to jí částečně odpovídají tři informátoři z neziskovek a autorka přebírá jejich názory i do závěrů. Podobně jednoduché zhodnocení kvality výzkumu ale práci chybí, a tak dosažené cíle práce jsou rozpačité.

Teoretická část čtenáře na cca. 20 stranách seznamuje s romskou menšinou a struktura výkladu poměrně srozumitelně otevírá téma souvislosti vzdělání a sociálního vyloučení. Autorka se přitom opírá o dostatečně širokou bibliografii. Některým parafrázím by neškodilo kritické zhodnocení. Shrnutí dějin romské emancipace např. zcela pomíjí založení Svazu Cikánů-Romů. Diskuze o tom, kdo je vlastně Rom, je nedotažená. To se pak bohužel projevuje i v metodě výzkumu, kdy je za Romy považována jen určitá specifická skupina dětí, které chodí do „romské“ školy. Autorka se tím ale mimoděk mívá se spoustou velmi dobře integrovaných lidí,

kteří se dnes ani k romské identitě nehlásí, resp. hlásí, ale jejich způsob života i vzdělání neodpovídá „stereotypní“ představě Roma z práce autorky. V teoretické části je citováno z knih, které nejsou v bibliografii. Nejasný způsob citování/parafrázování znemožňuje rozlišení mezi vlastními a přejatými vyjádřeními.

Metodologická část má strukturu zkoušky SVIP a autorka se v ní i podobně jako při zkoušce pohybuje na velmi obecné rovině. Bakalářské práci by přitom více slušelo představení a zároveň zhodnocení konkrétních kroků realizovaného výzkumu. Kromě nejasnosti v cílech výzkumu, je sporný výběr vzorku. Autorka nijak nezdůvodňuje výběr školy, nepředstavuje lokalitu. Nehodnotí, zda sedm žáků je dostatečné množství. Povzdech nad genderovou nevyvážeností nemá zdůvodnění a spíše poukazuje na nedostatečnou průpravu v kvalitativní strategii. Mezi účelovým výběrem a reprezentací problému není přímá souvislost.

Nejproblematictější částí práce je však vlastní výzkum. Analýza rozhovorů s dětmi přinesla pouhé tři stránky textu. Autorka cituje výpovědi dětí, jakási svá shrnutí a k tomu do závorek a tučným písmem uvádí analytické kódy. Informačně bohatší jsou výsledky rozhovorů s pracovníky neziskových organizací. Opět však do vlastního textu nepatří pomocné kódy, sporná je i doslovná transkripce vyjadřování Daniela Hůleho (čtenář je mimoděk konfrontován s tím, zda se má soustředit na téma práce nebo je to výpověď o nedostatečné vyjadřovací kompetenci informátora).

Zmíněné nedostatky se v kostce zrcadlí v kapitole 2.3. Shrnutí: Z první věty se zdá, jako by nalezení stejných kódů znamenalo shodu v pohledu žáků a pracovníků neziskovek. Ve druhém odstavci autorka kvantifikuje na základě vzorku 7 žáků, což odporuje kvalitativní strategii výzkumu. V šestém odstavci *shrnutí* přichází s novou informací. Jako řešení celé situace pak přebírá návrh Daniela Hůleho, který s odkazem na původní desetiletou povinnou školní docházku (a osmiletou ZŠ), navrhuje její obnovení. Autorce však z toho vyjde poměrně nesrozumitelné vyjádření: „Řešením by podle pomáhajících profesí mohlo být prodloužení povinné školní docházky o rok výše, to znamená na devět let. Zároveň by se snížil počet let na základní škole na osm.“

Po formální stránce autorce vypadávají z textu slova i pravděpodobně delší části textu (str. 1, 20, 27). Autorka chybně přisvojuje podnětu. Závažným nedostatkem je chybné odkazování na internetové zdroje.

Jakkoliv má práce rezervy v teoretické ukotvení i metodologické opoře, výsledný text je dobře strukturován a zachycuje podstatné aspekty v problematice vzdělávání Romů.

Doporučuji práci k obhajobě a navrhuji hodnocení **dobře**

V Řevnicích 7. února 2016

Mgr. Ondřej Skripnik Ph.D.